

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜR YARDIMCILARININ YENİLENEN İLKÖĞRETİM PROGRAMLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Özgül KELEŞ

Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, AKSARAY

Elif BAKAR, Melih KOÇAKOĞLU

Millî Eğitim Bakanlığı, İlköğretim Genel Müdürlüğü, ANKARA

Özet

Bu çalışmada yenilenen öğretim programları ve programların uygulanması sırasında karşılaşılan sorunlar hakkında il milli eğitim müdür yardımcılarının görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan 33 il milli eğitim müdür yardımcısına on iki açık uçlu sorudan oluşan bir soru formu kullanılarak nitel bir çalışma yapılmıştır. Ankete verilen cevaplar içerik analizi ile çözümlenmiş ve verilerin yüzde frekans değerleri ile örnek cevaplar verilmiştir. .

Araştırmadan elde edilen veriler ışığında, il milli eğitim müdür yardımcılarının büyük bir çoğunluğunun yapılandırmacı yaklaşımın dayandığı temel noktalarda bilgi sahibi oldukları görülmüştür. Bunun yanı sıra katılımcılardan alınan görüşlere göre öğretim programlarının uygulanmasında çeşitli problemlerin ortaya çıktığı tespit edilmiş ve bunların çözümüne ilişkin çeşitli öneriler ifade edilmiştir. İl milli eğitim müdür yardımcılarının bu konudaki görüşleri program geliştirmede çalışan araştırmacılara ve özellikle okul yöneticilerine öğretim programlarının etkililiğini artırmada yol göstermesi bakımından önem arz etmektedir.

Anahtar Sözcükler: öğretim programı, yapılandırmacı yaklaşım, il milli eğitim müdür yardımcıları

IEWS OF NATIONAL EDUCATION DEPUTY PRINCIPLES' VIEWS ABOUT RENOVATED PRIMARY EDUCATION PROGRAMMES

Abstract

In this study it is purposed to have national education deputy principles' views about primary education curriculums and the problems on their applications. A qualitative research was made by asking twelve open ended questions to the participants who were from 33 different cities of Turkey. The answers taken from the study were analysed through content analysis.

According to the data based on participants' views, it's found that most of the national education deputy principles have knowledge about the essentials of the constructivist approach. The views about primary education curriculums and the problems on their applications are

very important in point of being guidelines for the researchers and school directors.

Key Words: *curriculum, constructivism, national education deputy principles*

1. GİRİŞ

Günümüz bilgi ve teknoloji çağında, geleceğimiz açısından öğretim programları anahtar bir rol oynamaktadır. Bu sebeple özellikle gelişmiş ülkeler öğretim programlarının kalitesini artırma çabasındadır. Ülkemizde de bu değişikliklere ayak uydurabilmek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2003–2004 yılından itibaren ilköğretim öğretim programlarının yenilenmesi ve geliştirilmesi yönünde çalışmalar sürdürülmektedir. Yenilenen ilköğretim programlarında yapılandırmacı öğrenme yaklaşımından hareketle, öğrenci merkezli, etkinlik temelli, dersler arası yatay ve dikey ilişkilendirmelerin dikkate alındığı, öğrencilerin sınıf içi ve sınıf dışı öğrenme deneyimlerini bütünleştirmeye önem veren bir anlayış benimsenmiştir.

Yenilenen ilköğretim öğretim programlarının temel felsefesini yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı oluşturmaktadır. Bu kuramda öğrenenler ön öğrenmeleri ile yeni bilgilerini bütünleştirerek kendi yapılandırdıkları bilgilerini özümserler (1).

Yapılandırmacı öğrenmede; bilgiyi araştırma, yorumlama ve analiz etme, bilgiyi ve düşünme sürecini geliştirme, geçmişteki yaşantıları yeni yaşantılarla bütünleştirme ön plana çıkmaktadır (2). Bu anlayışta öğretmen ve öğrenci rolleri geleneksel sınıf ortamlarına göre değişime uğramıştır. Yapılandırmacı öğretmen, öğrencilerin etkili iletişim kurmalarını sağlayarak birbirlerine ve öğretmenlerine anlamlı sorular sormasına, öğrencilerin sordukları sorulara cevap vermek yerine onların düşünmesi, analiz, sentez yapmasına yardımcı olacak ortamlar yaratır. Öğretmen sınıfta sadece öğrencilerine rehberlik etmek için bulunur (3).

Öğrenciler, eleştiri ve etkileşime açık biçimde değerlendirme sürecine katılırlar; öğrendiklerini yeni ortamlarda kullanma ve uygulama için her türlü olanağı değerlendirerek sorumluluklarını yerine getirirler (4).

Yapılandırmacı yaklaşımın temel alındığı yenilenen öğretim programlarıyla sadece öğretmen ve öğrenen rolleri değişmemiş; aynı zamanda yöneticilerin rollerinde de önemli değişiklikler olmuştur.

Yeni öğretim programları hakkında ilköğretim okulu yöneticilerinin yeterli bilgiye sahip olmadıkları, programla ilgili araç gereçlerin inceleme ve seçimine aktif olarak katılmadıkları ve öğretmenlerin bilgi ve deneyimlerini birbirleriyle paylaşabilecekleri ortamları sunamadıkları anlaşılmıştır. Okul yöneticilerinin yeni öğretim programları hakkında daha yeterli bilgiye ve öğretmenlerin bilgi ve deneyimlerini birbirleriyle paylaşabilecekleri daha işlevsel ortamlar hazırlama yeterliliğine sahip olmaları beklenmektedir. Yöneticilerin okuldaki zamanlarının çoğunu öğretimsel etkinliklerle geçirme ve programları uygulamada ortaya çıkabilecek sorunlara çözümler üretme

yeterliklerinin geliştirilmesi de önem taşımaktadır (5).

EARGED'in öğretim programlarının değerlendirilmesine yönelik 2005 yılında yayınladığı raporda, yeni programın yöneticileri aşağıdaki alanlarda çalışmalar yapmaya yönelttiği anlaşılmaktadır:

1. Okul idaresi, öğretmen, öğrenci ve veli iş birliğinin geliştirilmesi
2. Yeni programın tanıtılması
3. Yeni programların gerektirdiği (tiyatro odası, müzik odası gibi) ortamların oluşturulması
4. Materyal hazırlama çalışmaları (6)

Okul yöneticilerinin yarıya yakını okul dışındaki proje ve gezilere yeterli zaman ayırlamadığını belirtmektedirler. Okul dışı proje ve gezilere yeterli zaman ayırlanmasının bunlarla ilgili mevzuat hükümlerini karşılamanın güçlüğünden kaynaklandığı belirtilmektedir. Okul yöneticilerinin belirttikleri görüşler arasında, daha çok fiziksel ve çevresel nedenlerle programın uygulanmasında sorunlar yaşandığı ortaya çıkmaktadır (6).

Okullarda eğitim-öğretim sürecine ilişkin olarak ortaya çıkan sorunların tespit edilip çözülmesinde en önemli role sahip olan bireylerden biri de il millî eğitim müdür yardımcılarıdır. İl millî eğitim müdürlüklerinin eğitim-öğretim işlerinden sorumlu il millî eğitim müdür yardımcılarının en önemli görevleri arasında öğretim tekniklerindeki gelişme ve yenilikleri takip ederek eğitim komisyonları ile de ilişki kurmak suretiyle yönetici, öğretmen, öğrenci ve velileri bilgilendirme, ölçme ve değerlendirme konularındaki gelişmeleri takip ederek değerlendirme, gerektiğinde yönetici, öğretmen, öğrenci ve velileri bilgilendirme yer almaktadır (7). İl millî eğitim müdür yardımcılarının yenilenen öğretim programlarına karşı bakış açıları ve bu konuda sergileyecekleri olumlu tutum, bu programların etkili ve verimli bir şekilde uygulanmasında, belirtilen görev ve sorumlulukları göz önüne alındığında, önemli bir yere sahiptir. Yapılan araştırmalar sonucu yenilenen öğretim programlarının tanıtımı amacıyla öğretmen, yönetici ve müfettişlere yönelik çok sayıda hizmet içi eğitim seminerlerinin düzenlendiği görülmektedir. Buna rağmen yönetici, öğretmen, öğrenci ve velileri öğretimdeki yenilikler konusunda bilgilendirme görevi olan il millî eğitim müdür yardımcılarına yönelik 2003-2004 yılından bu yana ilk kez yenilenen ilköğretim programlarının tanıtılmasına yönelik hizmet içi eğitim semineri düzenlenmiştir. Bu sebeple bu araştırmada yenilenen öğretim programlarının uygulanmasında yaşanan sorunların tespit edilmesi ve çözülmesinde öğretmen, okul yöneticileri, müfettiş ve velilere yol göstereceği düşüncesiyle çalışma grubu olarak il millî eğitim müdür yardımcılarını seçilmiş ve onların programlar konusundaki görüşlerini almak amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada il milli eğitim müdür yardımcılarının yenilenen öğretim programlarının felsefesi, uygulamada karşılaşılan problemler, bu problemlerin çözümleri ve programların uygulanabilirliğini artırmak amacıyla Bakanlık merkez teşkilatından beklentiler konusundaki görüşlerini tespit etmek amacıyla nitel bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada veri toplamak için nitel araştırma tekniklerinden biri olan görüşme tekniğinden yararlanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2007-2008 öğretim yılında düzenlenen “Yenilenen İlköğretim Öğretim Programlarını Tanıtma Semineri”ne katılan il milli eğitim müdür yardımcıları oluşturmaktadır. Seminerde Türkiye genelinden 81 vilayetten gelen 81 katılımcı olmasına rağmen, araştırmaya gönüllü olarak katılan bireylerin toplam sayısı 33’tür. Bu katılımcıların her biri farklı bir ili temsil eden il milli eğitim müdür yardımcısı olup kendi illerine ait eğitim-öğretim işlerinden sorumlu yöneticilerdir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Nitel araştırmada görüşme, veri toplama araçlarından biridir. Görüşmenin birçok türü ve kullanımı vardır. Görüşmenin en çok bilinen türü bireysel, yüz yüze, söz alış verişi şeklinde yapılan görüşmedir, fakat görüşme yüz yüze grup görüşmesi, posta yoluyla, kendi başına yanıtlanan soru formu veya telefon görüşmesi şeklinde de olabilir (8). Bu araştırmada il milli eğitim müdür yardımcılarının görüşlerini tespit etmek amacıyla 12 açık uçlu sorudan oluşan kendi başına yanıtlanan soru formu hazırlanmış ve katılımcıların bu formu yazılı olarak yanıtlamaları istenmiştir. 12 açık uçlu soru formunun kapsam geçerliği yenilenen ilköğretim programlarına yönelik kitap setlerini hazırlayan ve fen bilgisi ve biyoloji öğretmenliği bilim dallarında doktoralarını tamamlamış 2 öğretmen ve bir öğretim üyesi tarafından incelenerek belirlenmiştir. Görüşmede kullanılan sorular araştırmacılar tarafından geliştirildikten sonra benzer bir hizmet içi eğitim faaliyetine katılan 100 ilköğretim müfettişine uygulanarak pilot uygulaması yapılmıştır. Pilot uygulama sonucunda anlaşılmasında sorun olan sorulardan bazıları formdan çıkarılmış bazıları da müfettişlerden gelen dönütler doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Görüşme formu yaklaşık 60 dakikalık bir süre içerisinde katılımcılar tarafından yazılı olarak doldurulmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada nitel verilerin çözümlenmesinde, kodlamaya dayalı içerik analizi yapılmıştır. Analiz esnasında, Kratochvil’in (1998) “Kodlamada İzlenecek Adımlar” önerisi ve Yıldırım ve Şimşek (2006)’in Yurdakul (2004)’dan aktardığı öğrenme süreçleriyle ilgili bir araştırmada elde edilen nitel verilerin analizinde izlenen aşamalar dikkate alınmıştır (9,10). Elde edilen verilerin yüzde-frekans değerleri, görüşlerin

oranlarını ortaya koyması amacıyla “Bulgular ve Yorumlar” kısmında tablolar halinde gösterilmiştir. Ayrıca hazırlanan tablolarda her bir soruya ilişkin oluşturulan kategorilere ilişkin katılımcıların örnek ifadelerine de yer verilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Yöneltilen her bir soru için, katılımcılardan elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Bazı sorular için bir katılımcının cevabı birden fazla kategoriye girebilmektedir. Katılımcıların görüşleri ortak kategoriler altında toplanarak yüzde ve frekans değerleri ile bu kategorilere ilişkin örnek ifadelerle ilgili tablolarda yer almaktadır.

Soru 1: “*Yenilenen öğretim programlarını incelediniz mi?*”

Katılımcıların Soru 1’e verdikleri cevaplar Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Yenilenen öğretim programlarının incelenme durumu

Soru No	Verilen Yanıtlar	Yüzde (%)	Frekans (f)
1	Evet	55	18
	Kısmen	39	13
	Hayır	6	2
	<i>Toplam</i>	<i>100</i>	<i>33</i>

Tablo 1’den de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan, il milli eğitim müdür yardımcılarının büyük bir oranı [%94’ünün (31 kişi)] yenilenen ilköğretim programlarındaki değişimlerden haberdar oldukları görülmektedir.

Soru 2: “*Yapılandırmacı yaklaşımı kendi cümlelerinle nasıl tanımlarsınız?*”

Bu soruyu yanıtlayan 33 katılımcı toplam 33 maddede görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların Soru 2’ye verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan ortak kategoriler ve bu kategorilere ilişkin ifadeler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Yapılandırmacı yaklaşım

Soru No	Oluşturulan Kategoriler	İl Millî Eğitim Müdür Yardımcıları'nın ifadelerinden örnekler	Yüzde (%)	Frekans (f)
2	Öğrenci merkezli yaklaşım	<i>"Yapılandırmacı yaklaşım, bilimsel düşünceye uygun, öğrenci merkezli, bireysel ve grup çalışmalarına uygun, öğrencinin kendisini ifade ettiği, eleştirel düşünüp, analiz ve sentez yapabildiği öğrenme şeklidir."</i>	37	12
	Bilgilerin yeniden yapılandırılması	<i>"Bilinen bilgilerin yeni bilgilerle birleştirilip yeniden yapılandırılmasıdır."</i>	33	11
	Bilgiye ulaşma	<i>"Bilinen mevcut bilgiler ve becerilerle birlikte yeni bilgiye ulaşma ameliyesidir."</i>	9	3
	Diğer (yenilikçi, çok yönlü düşünme kabiliyetini geliştiren uygun eğitim ortamı, kişinin yaşı, kabiliyeti ve isteği doğrultusunda kendisini geliştirmesi, çevre şartlarına uygun şekilde öğrencilerde icat ruhunun geliştirilmesi, bireysel ve grup çalışmalarına uygun)	<i>"Öğrencilerin gizli yeteneklerini ortaya çıkaracak, çok yönlü düşünebilme kabiliyetini geliştirme, ilgi ve istihdam çerçevesinde gelişebileceği bir frekansı yakalayabilmesi için uygun eğitim ortamını oluşturmak." "Kişinin yaşı, kabiliyeti, isteği doğrultusunda kendisini safha safha geliştirmesidir." "Yenilikçi, alternatif değerlendirmeyi de göz ardı etmeyen, öğrenci merkezli eğitimidir."</i>	21	7

Tablo 2'de görüldüğü gibi katılımcılar yapılandırmacı yaklaşımı; öğrenci merkezli yaklaşım, bilgilerin yeniden yapılanması, bilgiye ulaşma ve diğer kategorileri altında verdikleri cevaplarla betimlemişlerdir. Katılımcıların verdikleri cevaplar öğrenenlerin bilgiyi temelden kurması, var olan zihinsel şemaları ile öğrenmeye yön vermeleri, ön öğrenmeleri ile yeni bilgilerini bütünleştirerek kendi yapılandırdıkları bilgilerini özümsemeleri, bilgiye ulaşma yollarını göstermesi gibi yapılandırmacı yaklaşımın temeli olan kavramlarla bütünleşmektedir. Bu konuda literatürde yer alan ifadelerden bazıları ise şu şekildedir: Açıkgöz (2006), yapılandırmacılaşma göre bilginin bilen (öğrenen) tarafından yapılandırıldığı ifade etmektedir (11). Oluşturmacılar öğreneni eşitliğin ortasına koyarlar, buradaki temel fikir, öğrenenin bilgiyi pasif bir şekilde başkasından almadığı, aksine aktif bir zihinsel süreç sonunda kendisi yapılandırdığıdır (12). Birey ders ortamına getirdiği deneyimlerine dayalı olarak önceden yapılandırdığı bilgileri, öğrenme ortamında kendine sunulan bilgiyle karşılaştırır ve yeni edindiği bilgiye anlam yükler (13).

Soru 3: “Yapılandırmacı yaklaşımda öğrencilerin rolü hakkında neler düşünüyorsunuz?”

Bu soruyu yanıtlayan 33 katılımcı, toplam 56 maddede görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların Soru 3’e verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan ortak kategoriler ve bu kategorilere ilişkin ifadeler Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenci rolleri

Soru No	Oluşturulan Kategoriler	İl Milli Eğitim Müdür Yardımcıları’nın betimlemelerinden örnekler	Yüzde (%)	Frekans (f)
3	Öğrenme sürecinin merkezi	“Tamamen öğrenci merkezlidir.” “Öğrenci öğrenmenin merkezindedir.”	27	15
	Aktif	“Öğrenci aktiftir.” “Öğrencinin merkezde olduğu, ders içinde ve dışında daha aktif olduğu bir rol.”	27	15
	Sorgulayan	“Sorgulayan, araştıran ve edindiği bilgiyi kullanandır.”	11	6
	Araştıran		9	5
	İşbirliği içerisinde çalışabilen	“Öğrencilerin sürece katılan, etkin, grup çalışması içerisinde paylaşımcı bir anlayış içerisinde olduklarını düşünüyorum.”	14	8
	Üst düzey düşünme becerileri gelişmiş	“Öğrencilerin analiz ve sentez yapan bireyler olarak yetişmesi hedeflenmektedir.”	9	5
	Yaparak yaşayarak öğrenen	“Bilgiye ulaşan, içselleştiren, günlük hayatla ilişkilendiren, yaparak yaşayarak öğrenen.”	3	2

Tablo 3’te görüldüğü gibi katılımcılar yapılandırmacı yaklaşımda öğrenci rolünü; öğrenme sürecinin merkezi, aktif, işbirliği içerisinde çalışabilen, sorgulayan, araştıran, üst düzey düşünme becerileri gelişmiş ve yaparak yaşayarak öğrenen kategorileri altında verdikleri yanıtlarla betimlemiştir.

Katılımcıların verdikleri yanıtlar yapılandırmacı yaklaşımda öğrenen bireylerin sahip olması gereken özelliklerle uyum göstermektedir. Fakat bu veriler ışığında bireylerin öğrenmeyi kendilerine sunulan biçimiyle değil, zihinlerinde yapılandırdıkları biçimiyle oluşturduğu konusunda katılımcıların görüş bildirmemiş olmaları ve öğrenen rolü ile ilgili olarak özellikle öğrencinin öğrenme sürecinin merkezinde olduğu ve bu süreçte aktif bireyler olmalarını daha fazla vurgulamaları dikkat çekicidir.

Benzer şekilde yenilenen öğretim programlarını değerlendiren öğretmenler de öğrenci sorumluluklarını öğrenme sürecine aktif katılmak, öğrenme sürecinde kendini ifade etmek, birlikte öğrenmeye istekli olmak gibi görüşlerle desteklemişlerdir (14).

Soru 4: “Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenin rolü ne olmalıdır?”

Bu soruyu yanıtlayan 33 katılımcı toplam 68 maddede görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların Soru 4’e verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan ortak kategoriler ve bu kategorilere ilişkin ifadeler Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenin rolü

Soru No	Oluşturulan Kategoriler	İl Millî Eğitim Müdür Yardımcıları’nın betimlemelerinden örnekler	Yüzde (%)	Frekans (f)
4	Orkestra şefi	“Orkestra şefi gibi, rehber ve kılavuz.” “Öğretmenler çoklu zeka kuramına göre, öğrencilerin bireysel farklılıklarını da dikkate alarak etkinlikleri ve çalışmalarını yöneten orkestra şefi gibi olmalıdır.”	7	5
	Rehberlik	“Öğretmenin rolü büyük özellikle rehberlik ve yönlendirme konusunda aktif olmalıdır.” “Derste daha geri planda; ancak ne yapması gerektiğini bilen, daha çok yönlendiren.” “Yol gösterici, bilgiye ulaşma yollarını gösteren, rehber ve danışman odaklı olmalıdır.”	48	33
	Öğrenme sürecinin planlayıcısı	“Öğrenme sürecini öğrencileri için uygun hale getiren ve bu süreci düzenli bir şekilde işlemesi için planlayan kişi rolünde olmalıdır.”	12	8
	Sorgulatan	“Öğrencileri sorgulamaya, soru sormaya yönlendiren.”	9	6
	Değerlendiren	“Öğrencilerin süreç içerisindeki çalışmalarını değerlendiren, rehber olmalıdır.”	3	2
	Öğretmenin pedagojik özellikleri	“Demokrat, açık fikirli, sabırlı, yaptığı işi seven, okuyan, kendini yenileyen, Türkçe’yi etkili kullanan.” “Araştıran, kendini yenileyen, iletişime açık.”	21	14

Tablo 4’te görüldüğü gibi il millî eğitim müdür yardımcıları yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenlerin rolünü; orkestra şefi, rehberlik, öğrenme sürecinin planlayıcısı, bilgiye ulaşma yollarını gösteren, sorgulatan, değerlendiren ve öğretmenin pedagojik özellikleri kategorileri altında verdikleri yanıtlarla betimlemişlerdir. Bu veriler katılımcıların yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenin sahip olması gereken özellikler konusunda doğru açıklamalar yaptıklarını göstermektedir. Fakat elde edilen veriler ışığında bir kısım katılımcının öğretmenleri geleneksel öğretimde olduğu gibi “lider”

görevinde düşünmesi şartıdır. Bu görüş araştırmacılar içinde de hala yapılandırıcı yaklaşımda öğretmen rolünün lider gibi algılanması konusunun altı çizilmesi gereken bir nokta olduğunu düşündürmektedir.

Öğretmenlerin sınıfta yönlendirici olmaları, derse çok yoğun bir ön hazırlıkla gelmesi, öğrencilerini daha yakından tanıması gerekmektedir (14). Oluşturmacı yaklaşımda öğretmen, öğrencilerin birbirlerine soru sormalarını destekler, öğrenme ortamını düzenler, kolaylaştırıcı rolündedir (13).

Soru 5: “Yenilenen öğretim programlarının uygulanabilirliği konusundaki görüşleriniz nelerdir?”

Bu soruyu yanıtlayan 33 katılımcı toplam 34 maddede görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların Soru 5’e verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan ortak kategoriler ve bu kategorilere ilişkin ifadeler Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Yenilenen öğretim programlarının uygulanabilirliği

Soru No	Oluşturulan Kategoriler	İl Millî Eğitim Müdür Yardımcıları’nın betimlemelerinden örnekler	Yüzde (%)	Frekans (f)
5	Uygulanabilir	“Zaman içinde yerleşecek, uygulanabilirliği yüksek bir program.” “Yenilenen öğretim programlarının uygulanabilirliğini olumlu ve gelecek için eğitim sistemimizde ideal buluyorum.”	58	20
	Uygulanması öğretmen ve yöneticiye bağlı	“Öğretmenler iyi bilgilendirildiği takdirde uygulanabilir ve olumlu sonuçlar alınır.”	12	4
	Ortam şartlarına bağlı	“Materyal ve kaynak eksiklikleri giderildiğinde kabiliyeti yüksek bir programlar bütünüdür.”	9	3
	Hizmet içi eğitim seminerlerine bağlı	“Öğretmen ve yöneticilerin hizmet içi eğitim seminerlerinden geçirilmesine bağlı olarak uygulanabilirliğine inanıyorum.”	12	4
	Diğer (zaman, Eğitim Fakültelerinin yetiştirdiği öğretmenlerin programlara uygun olarak yetiştirilmesi, sınav sistemleri (SBS))	“Sınavlar gelecek endişesi yaratıyor.” “Programda sorun oluşturan, süreç ve zaman problemi yaşanmasıdır. Uygulamalar yapılmadan önce üniversitelerin yetiştirdiği öğretmenler programı iyice öğrenmelidir. Eğitim fakültelerinde yetiştirilen öğretmen programı tanımadan gelirse uygulamada olumsuzluklar yaratabilir.”	9	3

Tablo 5’de görüldüğü gibi il millî eğitim müdür yardımcıları yenilenen öğretim programlarının uygulanabilirliğini; uygulanabilir, uygulanması öğretmen ve yöneticiye bağlı, ortam şartlarına bağlı, hizmet içi seminerlere bağlı, diğer kategorileri altında

verdikleri yanıtlarla betimlemiştir.

Elde edilen veriler ışığında yenilenen öğretim programlarının uygulanabilir olduğu, eğitim-öğretim ortamı doğru bir şekilde düzenlendiğinde, öğretmen ve müfettişlere yönelik hizmet içi eğitim seminerlerinin niteliği artırıldığında yaşanabilecek problemlerin de büyük ölçüde azalacağı görüşüne ulaşılmaktadır.

Soru 6. “İlinizde yenilenen öğretim programlarının uygulanmasıyla ilgili ne tür sıkıntılar yaşıyorsunuz?”

Bu soruyu yanıtlayan 33 katılımcı toplam 49 maddede görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların Soru 6’ya verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan ortak kategoriler ve bu kategorilere ilişkin ifadeler Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Yenilenen öğretim programlarının uygulanmasıyla ilgili yaşanan sıkıntılar

Soru No	Oluşturulan Kategoriler	İl Millî Eğitim Müdür Yardımcıları’nın betimlemelerinden örnekler	Yüzde (%)	Frekans (f)
6	Programların yeterince tanıtılamaması	“Genel olarak program yeterince tanıtılmamış.”	36	17
	Fiziki donanım ve alt yapı eksikliği	“Küçük sınıflarda öz değerlendirmede sorunlar yaşıyor. Formların doldurulması için zaman yetmiyor, okullarda yeterince materyal yok.” “Araç-gereç eksikliği sorun yaratıyor.”	18	9
	Değişime karşı direnç	“Yeniliğe karşı direnç, programların içselleştirilmemesi şeklinde sorunlarla karşılaşabiliyoruz.”	18	9
	Program dilinin akademik olması	“Akademik dil sıkıntı yaratıyor. Uydurmaca kavramlar kullanılmış”.	6	3
	Sınav kaygısı	“Sınav kaygısının taşınmaya devam edilmesi en önemli sorunlar arasında.” “Okul ve velilerin SBS eğilimleri programın uygulanmasında sıkıntı oluşturuyor.”	6	3
	Diğer (zaman sıkıntısı, idareci ayağının eksik olması, teknolojiyi iyi kullanamama ve yeni ölçme-değerlendirme anlayışının boş uğraş olarak algılanması)	“Öğretmenler eski alışkanlıklarından kurtulamamaktadır. Yeni değerlendirme çalışmalarını boş yük olarak algulamaktadırlar. İyi örneklerin uygulamalı çalışmalarını istemektedirler.” “Sorumlu koordinatör yöneticiler sık sık değiştiğinde idareci ayağı eksiktir.”	8	4
Sıkıntı yok	“İlimizde uygulamayla ilgili önemli bir sıkıntıyla karşılaşmamıştır.”	8	4	

Tablo 6’da görüldüğü gibi il millî eğitim müdür yardımcıları yenilenen öğretim programlarının uygulanmasıyla ilgili illerinde yaşanan problemleri; programların yeterince tanıtılmaması, fiziki donanım ve alt yapı eksikliği, değişime karşı direnç, sınav kaygısı, diğer ve sıkıntı yok kategorileri altında verdikleri yanıtlarla betimlemişlerdir.

Elde edilen verilere göre illerde yaşanan en büyük problem, programların yeterince tanıtılmamasıdır. Bu sorunu “değişime karşı direnç” ve “fiziki donanım ve alt yapı eksikliği” takip etmektedir. Bu veriler ışığında eğer program tanıtımı etkili bir şekilde yapılırsa, değişime karşı direnç gösteren öğretmen ve müfettişler yenilenen programlara yönelik olumlu tutum kazanacaklardır. Okullardaki alt yapı eksiklikleri giderilirse uygulamada karşılaşılan sorunların büyük çoğunluğu ortadan kalkacaktır.

Korkmaz (2006), yaptığı araştırmada yenilenen programların uygulanmasına ilişkin öğretmenlerin materyal hazırlamada zorlanabilecekleri, kalabalık sınıflarda etkinlik yapma zorluğu, öğretmenlerin olumsuz tutumu yeni programların uygulanması sırasında çıkabilecek sorunlar arasında ifade edilmiştir (14).

Soru 7. *“Yapılandırmacı yaklaşıma göre öğretim programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileriniz nelerdir?”*

Bu soruyu yanıtlayan 33 katılımcı toplam 47 maddede görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların Soru 7’ye verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan ortak kategoriler ve bu kategorilere ilişkin ifadeler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretim programlarının uygulanması sırasında karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileri

Soru No	Oluşturulan Kategoriler	İl Millî Eğitim Müdür Yardımcıları'nın betimlemelerinden örnekler	Yüzde (%)	Frekans (f)
7	Hizmet içi eğitim seminerlerinin sürekliliği	<i>"Programların sürekli güncellenmesi, öğretmen ve müfettişlerin acilen hizmet içi eğitim seminerlerinden geçirilmesi."</i> <i>"İlköğretim okullarında görevli tüm öğretmenlerin, müfettişlerin ve yöneticilerin yeni programların uygulanması içi seminerlerden geçirilmesi."</i>	43	20
	Donanım eksiklerinin giderilmesi	<i>"Fiziksel yetersizliklerin giderilmesi (laboratuvar malzemeleri, derslik, ders araç-gereçleri, bilişim teknolojileri sınıfları)."</i> <i>"Fiziki alt yapı ve donatımların yenilenen programlara göre yapılandırılması."</i>	19	9
	Öğretmenleri destekleyici materyal üretimi	<i>"Veli-öğretmen-yönetici bilgilendirilmesinin ulusal alanda yayın yapan kanallarda spot ifadelerle gündeme getirilmesi."</i> <i>"Okullarda her dersin işleniş ile ilgili mutlaka örnek ders işleniş CD ve VCD 'lerinin gönderilmesi, yeni ders araç-gereçleriyle okulların desteklenmesi."</i>	13	6
7	Olumlu tutum geliştirilmesi	<i>"Öğretmen, yönetici ve müfettişlerin hatta velilerin bile programa olumlu tutum geliştirebilmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlenmelidir."</i>	6	3
	Üniversitelerle işbirliği	<i>"Eğitim fakültelerinde yenilenen programın mantığı verilmelidir."</i> <i>"Eğitim fakültelerinde yenilenen programların uygulanmasına yönelik alt yapısının oluşturulması etkili olacaktır."</i>	4	2
	Program dilinin sadeleştirilmesi	<i>"Program dilinin sadeleştirilmesi."</i>	4	2
	Sınav sorularının programla uygun hale getirilmesi	<i>"SBS (seviye belirleme sınavları) ile ilgili bilgilendirme çalışmalarının yapılarak sınav kaygısının öğrenci-öğretmen ve veli üzerinden kaldırılması."</i>	6	3
	Öğretmen yer değiştirmelerinin yaz aylarında yapılması	<i>"Öğretmen sirkülasyonunun çok yoğun olmasının önlenmesi."</i> <i>"Öğretmen atamalarının sürekli yapılmaması, yaz döneminde yapılması."</i>	4	2

Tablo 7’de görüldüğü gibi il milli eğitim müdür yardımcılarının öğretim programlarının uygulanması sırasında karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileri; hizmet içi eğitim seminerlerinin sürekliliği, donanım eksiklerinin giderilmesi, öğretmenleri

destekleyici materyal üretimi, olumlu tutum geliştirilmesi, üniversitelerle işbirliği, program dilinin sadeleştirilmesi, sınav sorularının programla uygun hale getirilmesi ve öğretmen yer değiştirmelerinin yaz aylarında yapılması şeklinde sıralanmaktadır.

Elde edilen veriler ışığında il millî eğitim müdür yardımcılarının çözüm önerilerinin büyük bir çoğunluğunun “hizmet içi eğitim seminerlerinin düzenlenmesi” başlığı altında toplandığı dikkat çekmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen çalıştay sonucunda da hizmet içi eğitimin mutlak surette niteliğinin artırılması gerektiği, daha etkili ve kaliteli seminerler için İÖGM-TTKB-EARGED, Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığı'nın üniversitelerin eğitim fakülteleriyle işbirliği yapılması önerilmiştir (15).

Diğer taraftan yapılan bir araştırmada yenilenen öğretim programlarında yaşanan problemlerin çözümüne yönelik görüşlerine başvurulmuş öğretmenler de sınıflardaki öğrenci sayısının azaltılması, programların tanıtımına devam edilmesi, okulların gerekli araç-gereçlerinin tamamlanması, genel sınavlardaki başarı kaygılarının azaltılması gibi noktaları dile getirmişlerdir (14). Görüldüğü gibi öğretmen ve il millî eğitim müdür yardımcılarının uygulamadaki sorunların çözümüne yönelik önerileri benzerlik göstermektedir.

Soru 8: “*Öğretim programlarının uygulamada etkililiğini artırmak amacıyla okul müdürlerinin ne tür çalışmalar yapmasını istiyorsunuz?*”

Bu soruyu yanıtlayan 33 katılımcı toplam 46 maddede görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların Soru 8'e verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan ortak kategoriler ve bu kategorilere ilişkin ifadeler Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğretim programlarının uygulamada etkililiğini artırmak amacıyla okul müdürlerinden istenen çalışmalar

Soru No	Oluşturulan Kategoriler	İl Millî Eğitim Müdür Yardımcıları'nın betimlemelerinden örnekler	Yüzde (%)	Frekans (f)
8	Hizmet içi eğitim seminerlerine katılma	<i>"Okul müdürleri programların tanıtılmasına yönelik hizmetiçi seminerlere alınmalıdır."</i>	32	15
	Programlar konusunda öğretmenleri izleme ve yönlendirme	<i>"Okul müdürlerinin programı kavrayıp, öğretmenlere kılavuzluk yapmasını istiyoruz."</i>	24	11
	Okulun fiziki alt yapısının düzenlenmesi	<i>"Programın uygulanması için fiziki alt yapının düzenlenmesi yönündeki taleplerini karşılamaya çalışıyoruz."</i>	11	5
	Programa hakimiyet	<i>"Program hakkında çok iyi bilgi sahibi olmalılar." "Öncelikle okul müdürlerinin öğretim programlarını iyi kavramaları ve tanımaları gerekmektedir."</i>	9	4
	Aile bilgilendirme çalışmaları	<i>"Velileri bilgilendirme toplantıları yapmaları konusunda çalışmalar yapmasını istiyoruz."</i>	9	4
	Diğer (OYGEP türü programların özüne uygun yönetim anlayışı, bu işe gönülden inanmaları, okullarının web sayfalarında programla ilgili konulara yer vermeleri, ölçme-değerlendirme konularında bilgilendirilmeleri)	<i>"Okul müdürleri ölçme-değerlendirme konusunda üst seviyede bilgi sahibi olmalı." "OYGEP türü programların özüne uygun yönetim anlayışı sergilemeleri, öğretim programının felsefesine uygun olarak davranmalarını istiyoruz."</i>	9	4
	Emeklilik	<i>"Emekliliği gelmiş, programları uygulamaya direnç gösterenlerin bayrağı teslim etmelerinin sağlanması konusunda çalışmalar planlıyoruz."</i>	4	2
	Mevzuatı güncel olarak takip etmesi	<i>"Mevzuatı güncel olarak takip ederek öğretmenleri değişiklikler konusunda bilgilendirmelidir."</i>	2	1

Tablo 8'de görüldüğü gibi il milli eğitim müdür yardımcılarının öğretim programlarının uygulamada etkililiğini artırmak amacıyla okul müdürlerinden istedikleri çalışmalar; hizmet içi seminerlere katılma, programlar konusunda öğretmenleri izleme ve yönlendirme, okulun fiziki alt yapısının düzenlenmesi, programa hakimiyet, aile bilgilendirme çalışmaları, diğer (OYGEP türü programların özüne uygun yönetim

anlayışı, bu işe gönülden inanmaları, okullarının web sayfalarında programla ilgili konulara yer vermeleri, ölçme-değerlendirme konularında bilgilendirilmeleri), emeklilik, mevzuatı güncel olarak takip etmesi kategorileri altında verdikleri yanıtlarla betimlemiştir.

Katılımcıların verdikleri görüşlerden elde edilen verilere göre, okul müdürlerinin hizmet içi seminerlere katılması ve okullarındaki öğretmenleri programların uygulanabilirliği konusunda izleme ve değerlendirmeleri ve okulun fiziki alt yapısını güçlendirmek adına düzenlemeler yapmaları en çok istenen çalışmalar arasındadır. Okul müdürleri okul işleyişinin en önemli merkezi oldukları için katılımcıların da belirttiği üzere programların uygulamasından sorumlu öğretmenler kadar konuya hakim olmaları ve öğretmenlerin bu konuda yaşayacakları problemleri önceden görebilmelerinin çözümlenmesine yönelik öneriler geliştirmeleri etkili ve faydalı olacaktır.

Soru 9: “Öğretim programlarının uygulamada etkililiğini artırmak amacıyla velileri bilgilendirmek için çeşitli düzenlemeler yapıyor musunuz? Yapıyorsanız bunlar nelerdir?”

Bu soruyu yanıtlayan 33 katılımcı toplam 40 maddede görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların Soru 9’a verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan ortak kategoriler ve bu kategorilere ilişkin ifadeler Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğretim programlarının uygulamada etkililiğini artırmak amacıyla velilere yönelik yapılan çalışmalar

Soru No	Oluşturulan Kategoriler	İl Millî Eğitim Müdür Yardımcıları’nın betimlemelerinden örnekler	Yüzde (%)	Frekans (f)
9	Veli toplantıları	“Okul bünyesinde veli toplantıları düzenledik. Sınıf veli toplantılarında konuya değindik. Bu konuda proje çalışmaları yapan okullarımız var.”	47	19
	Yerel basın-yayın organları ile tanıtım	“Yerel televizyon kanalları ile tanıtımlar yaptık” “Yerel medya (TV/gazete) desteği sağlandı.”	17	7
	Konferans-seminer düzenlemek	“Konferanslar düzenledik.”	10	4
	Okul-aile işbirliği çalışmaları	“Okul müdürleri il formatörleri tarafından eğitime alındı. Yetiştirilen bu müdürler velileri bilgilendirici toplantılar düzenlediler.”	8	3
	Diğer (ev ziyareti, broşür hazırlama, RAM işbirliği, proje çalışmaları)	“Bu amaçla ilköğretim müfettişleri, formatörler, okul yöneticileri, öğretmenler ve RAM’ler (Rehberlik Araştırma Merkezi) tarafından anne-baba eğitimi konferansları-seminerleri yapılmaktadır.”	15	6
	Herhangi bir çalışma yapılmamaktadır.	“Velilere yönelik herhangi bir çalışma yapmıyoruz.”	3	1

Tablo 9’da görüldüğü gibi il millî eğitim müdür yardımcıları öğretim programlarının uygulamada etkililiğini artırmak amacıyla velilere yönelik yapılan çalışmaları;

veli toplantıları, yerel basın-yayın organları ile tanıtım, konferans-seminer düzenlemek, okul-aile işbirliği çalışmaları, diğer (ev ziyareti, broşür hazırlama, RAM işbirliği, proje çalışmaları) ve herhangi bir çalışma yapılmamaktadır kategorileri altında verdikleri yanıtlarla betimlemiştir.

Değişen programlarla birlikte öğrenmede velinin rolü de artmıştır. Veli öğrencinin öğrenme sürecine “katılımcı gözlemci” olarak dahil olmalıdır. Elde edilen verilerden, velileri süreç içerisine katmak amacıyla çalışmaların yapılmadığı dikkati çekmektedir. Bu durum hala velinin süreç nasıl dahil edilebileceği konusunun dikkate alınmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Soru 10: “Öğretim programlarının etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla öğretmenlerinizin bilgilendirilmesi için ne tür etkinlikler düzenliyorsunuz?”

Bu soruyu yanıtlayan 33 katılımcı toplam 33 maddede görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların Soru 10’a verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan ortak kategoriler ve bu kategorilere ilişkin ifadeler Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Öğretim programlarının etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla öğretmenlerin bilgilendirilmesi için düzenlenen etkinlikler

Soru No	Oluşturulan Kategoriler	İl Millî Eğitim Müdür Yardımcıları’nın betimlemelerinden örnekler	Yüzde (%)	Frekans (f)
10	Program tanıtım seminerleri	“Program tanıtım seminerleri düzenliyoruz. Öğretim yılı başı ve sene sonunda program değerlendirme toplantıları yapıyoruz. Örnek ders işlenişleri hazırlayarak öğretmenlere gönderiyoruz.”	76	25
	Yerel TV’ler aracılığıyla örnek ders işlenişlerinin hazırlanması	“Program tanıtım seminerleri düzenliyoruz, uydu yayını (Aksu TV) aracılığıyla öğretmenlerin uygulamalarına yönelik işlenişler sunuyoruz, bilgi alış verişi görüşmeleri yapıyoruz.” “Mahalli kanallarda ‘Eğitim Saati’ uygulaması yaptırıyoruz.”	12	4
	Genişletilmiş zümre toplantıları	“Genişletilmiş zümre toplantıları ile programların değerlendirilmesini, öğretmenlerin birbirlerinin görüşlerinden faydalanmalarını sağlıyoruz.”	12	4

Tablo 10’da görüldüğü gibi il millî eğitim müdür yardımcıları öğretim programlarının etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla öğretmenlerin bilgilendirilmesi için düzenlenen etkinlikleri; program tanıtım seminerleri, yerel TV’ler aracılığıyla örnek ders işlenişlerinin hazırlanması ve genişletilmiş zümre toplantıları kategorileri altında verdikleri yanıtlarla betimlemiştir.

Elde edilen veriler öğretmenlerin hizmet içi eğitim seminerlerine oldukça fazla

ihtiyaç duydukları, bu seminerlerin niteliğinin artırılması için öğretmenlere yönelik kitap setlerini destekleyecek örnek ders işlenişlerine ait CD veya kaynak kitapların hazırlanarak bunların program tanıtım seminerlerinde öğretmenlerle paylaşılmasının düzenlenecek önemli etkinlikler arasında olması dikkat çekmektedir.

Soru 11: “Öğretmenlerin programı etkili bir şekilde kullanabilmeleri, okulların yeni programa uygun eğitim ortamları olabilmeleri amacıyla neler yapıyorsunuz? Bu konuda ne tür çalışmalar planlıyorsunuz?”

Bu soruyu yanıtlayan 33 katılımcı toplam 36 maddede görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların Soru 11’e verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan ortak kategoriler ve bu kategorilere ilişkin ifadeler Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Öğretim programlarının öğretmenler tarafından etkili bir şekilde kullanılması için eğitim ortamında yapılan düzenlemeler

Soru No	Oluşturulan Kategoriler	İl Millî Eğitim Müdür Yardımcıları’nın betimlemelerinden örnekler	Yüzde (%)	Frekans (f)
11	Donanım eksikliğinin (derslik, laboratuvar, bilgisayar vb.) giderilmesi	“Donanım eksikliklerini gidermeye çalışıyoruz. Bilgisayar ve İnternet bağlantı sistemlerini tamamlamaya çalışıyoruz. Ek derslikler açıyoruz.”	38	14
	Web sayfası aracılığıyla örnek uygulamaların paylaşımına açılması	“İl Millî Eğitim Müdürlükleri’nin web sayfaları üzerinden öğretmenlerimizin ulaşabileceği örnek uygulamaların (ders işlenişi, etkinlikler, proje örnekleri gibi) hazırlanarak paylaşımına açılmasını planlıyoruz.”	25	9
	Bilgi teknoloji sınıflarının açılması	“Bilgi teknoloji sınıfları kurmaya çalışıyoruz.” “Tüm ilköğretim okullarımızda bilişim teknolojisi sınıfları oluşturuldu.”	17	6
	Sınıf mevcudunun azaltılması	“Sınıf mevcudlarını belirli bir sayıda tutmak için çalışmalar yapıyoruz.”	17	6
	E-okul sisteminin kullanılması	“E-okul sistemini uygulamaya geçirmeye çalışıyoruz.”	3	1

Tablo 11’de görüldüğü gibi il millî eğitim müdür yardımcıları öğretim programlarının öğretmenler tarafından etkili bir şekilde kullanılması için eğitim ortamında yapılan düzenlemeleri; donanım eksikliğinin (derslik, laboratuvar, bilgisayar vb.) giderilmesi, web sayfası aracılığıyla örnek uygulamaların paylaşımına açılması, bilgi teknoloji sınıflarının açılması, sınıf mevcudunun azaltılması, e-okul sisteminin kullanılması kategorileri altında verdikleri yanıtlarla betimlemiştirler.

Eğitim ortamını oluşturan tüm öğelerin etkili ve verimli bir şekilde düzenlenme-

si programların uygulanması sırasında ortaya çıkacak problemleri en aza indirmek açısından etkili bileşenlerdir. İl millî eğitim müdür yardımcıları bu ortamların düzenlenmesinde etkili role sahip bireyler arasındadırlar. Donanım eksikliklerinin giderilmesinden, dersliklerin düzenine, bilişim teknoloji sınıflarının kurulmasına varıncaya kadar yaptıkları bütün etkinlikler dikkate değer önemli çalışmalar arasındadır.

Soru 12: “Öğretim programlarının etkililiğini artırmak için Bakanlık merkez teşkilatından beklentileriniz nelerdir? Bu konuda önerileriniz neler olabilir?”

Bu soruyu yanıtlayan 33 katılımcı toplam 42 maddede görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların Soru 12’ye verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan ortak kategoriler ve bu kategorilere ilişkin ifadeler Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Öğretim programlarının etkililiğini artırmak amacıyla Bakanlık merkez teşkilatından beklentiler

Soru No	Oluşturulan Kategoriler	İl Millî Eğitim Müdür Yardımcıları’nın betimlemelerinden örnekler	Yüzde (%)	Frekans (f)
12	Tanıtıcı seminerler düzenlenmesi	“Çoklu zeka kuramı, ölçme-değerlendirme ve öğrenme stilleriyle ilgili seminer çalışmaları düzenlenmesi ve öğretim programlarının il ve ilçe Millî Eğitim Müdürlükleri (MEM)’nin belirleyeceği öğretmen sayısı ile orantılı şekilde tekrar tanıtılmasını istiyoruz.”	46	19
	Donanım eksikliklerini gidermek amacıyla kaynak artırımı	“Okulların fiziki ihtiyaçlarının ve donanım eksikliklerinin giderilmesi için okullara mevcut bütçeye göre daha fazla kaynak aktarımı sağlanmalıdır.”	14	6
	Yönetmelik ve mevzuat düzenlemesi	“Sınıf geçme, Ortaöğretim ve Millî Eğitim Müdürlükleri yönetmeliklerinin değişen şartlara göre yeniden düzenlenmesini bekliyoruz.”	7	3
	Program dilinin sadeleştirilmesi	“Programda kullanılan terimler millî ve manevi kültürümüzle iç içe olmalı, örnekler bizim ülkemizden seçilmeli.” “Programa yeni dahil edilen kavram ve terimler dilimize uygun olmalı ve herkesin anlayabileceği, sade, açık bir dille yazılmalıdır.”	10	4
	Üniversitelerle işbirliği fırsatlarının sunulması	“Üniversitelerin yenilenen ilköğretim programlarına göre öğretmen eğitimi vermeleri sağlanmalıdır.” “Programların tanıtımında üniversitelerde bu konuda uzman öğretim üyelerinin seminer vermesi konusunda işbirliği yapılmalıdır.”	12	5
	Öğretmen yer değiştirmelerinin azaltılması	“Öğretmen sirkülasyonunun azaltılması, sözleşmeli, ücretli, vekil öğretmen atamalarına son verilerek kalıcı asil öğretmenlerin atanması.”	7	3

12	Programdaki değişikliklerin dönem içinde yapılmaması	“Program değişikliklerinin tatil sürelerinde uygulanmaya konulması, dönem içinde yapılmaması.”	2	1
	Uzman öğretmenlerin mesai saatlerinin uzatılması	“Uzman öğretmenlerle hafta içi saat 17.00-17.30’a kadar okulda kalınarak hazırlık çalışmaları yapılmalıdır. Uzman statüsündeki öğretmenlere okullarda program danışmanlığı, programlara rehberlik ve değerlendirme görevi verilmelidir.”	2	1

Tablo 12’de görüldüğü gibi il millî eğitim müdür yardımcıları öğretim programlarının etkililiğini artırmak amacıyla Bakanlık merkez teşkilatından beklentilerini; tanıtıcı seminerler düzenlenmesi, donanım eksikliklerini gidermek amacıyla kaynak artırımı, yönetmelik ve mevzuat düzenlemesi, program dilinin sadeleştirilmesi, üniversitelerle işbirliği fırsatlarının sunulması, öğretmen yer değiştirmelerinin azaltılması, programdaki değişikliklerin dönem içinde yapılmaması ve uzman öğretmenlerin mesai saatlerinin uzatılması kategorileri altında verdikleri yanıtlarla betimlemiştir.

Elde edilen veriler ışığında araştırmacıların Bakanlık merkez teşkilatından beklentilerinin dikkatli bir şekilde incelenmesi ve bunlara yönelik çözüm önerilerinin kısa sürede geliştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Köksal (2006), on öğretmen ve iki idareci ile gerçekleştirdiği araştırmasında yeni öğretim programlarının diğerlerinden yönetimle ilgili boyutlarda; Millî Eğitim Bakanlığı ile iletişim kurmayı sağlaması, yönetim kadrosunun veli-öğretmen-öğrenci çalışmaları için alt yapı hazırlaması gerektiği farkındalığını yaratması; öğretmenlerle ilgili, ders işlenişinde ezbercilikten ve tek düzelikten kurtardığı, araştırma yapmaya, teknolojiyi daha çok kullanmaya başlanması; öğrencilerin sorgulamayı öğrendikleri, sosyalleştikleri, kalıcı öğrenmenin gerçekleştiği görüşlerini ortaya çıkarmıştır. Görüşleri alınan idareciler programın geliştirilmeye açık yönleri olarak okul bütçesi, okulun alt yapısı gibi konuların da altını çizmişlerdir.

4. SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen veriler ışığında, öğretim programlarının okullarda etkili bir şekilde uygulanmasında önemli bir role sahip olan il millî eğitim müdür yardımcılarının yenilenen öğretim programlarını inceledikleri anlaşılmaktadır. Dolayısıyla yenilenen öğretim programlarının ana felsefesinin (yapılandırmacılık yaklaşımının) farkında oldukları söylenebilir.

Yapılandırmacılık yaklaşımının tanımı, bu yaklaşımda öğretmen ve öğrencilerin rolüne ilişkin sorular sorulduğunda katılımcılar bu konulara ilişkin olarak literatürdeki ifadelerle benzer cevaplar vermişlerdir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar Brooks & Brooks (1993), Korkmaz (2006), Aydın & Durmuş (2006) tarafından elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir (12,14,13). Yenilenen öğretim programlarının uy-

gulanabilirliği konusunda olumlu görüş bildiren katılımcılar, programların daha etkili olarak uygulanabilmesi için öğretmen ve yöneticilerin programlara karşı tutumlarının olumlu yönde geliştirilmesi gerektiğini belirtmişler ve bunun için yapılan hizmet içi eğitimlerin sayısı ve kalitesinin artırılmasını önermişlerdir.

Programların uygulanmasında karşılaşılan sorunları azaltabilmek için yapılan diğer öneriler arasında öğretmenleri destekleyici materyal üretimi (CD/VCD/İnternet, TV), donanım eksiklerinin giderilmesi, üniversitelerle işbirliği, program dilinin sadeleştirilmesi, sınav sorularının programla uygun hale getirilmesi ve öğretmen yer değiştirmelerinin yaz aylarında yapılması yer almaktadır. Bunların yanı sıra okul müdürlerinin görev ve yetkilerini programların uygulanmasını olumlu yönde destekleyecek şekilde uygulamaları konusuna dikkat çekilmiştir.

Selvi (2006) araştırmasında, öğretmenlerin programın en olumlu yanını öğrencileri araştırmaya ve düşünmeye yönelttiği; en zayıf ve olumsuz yanını ise etkinliklerin gerçekleştirilmesi ve paylaşımı için yeterli zamanın olmayışı şeklinde dile getirdiklerini ifade etmiştir (16).

Gelen ve Beyazıt (2006), yaptıkları araştırma sonucunda müfettiş, yönetici ve birinci kademe öğretmen ve öğrencilerinin yenilenen öğretim programlarını; bilgiye ulaşma yollarının alternatif yöntem ve tekniklerle verildiği, birlikteliğe dayalı olduğu, öğretmenin öğrenciye sorgulamayı öğrettiği, velilerle işbirliğinin esas alındığı, öğrenciyi merkeze alarak ihtiyaçlarına eğilen öğretmen ve yöneticilerin benimsendiği eğitim anlayışı şeklinde ifade etmişlerdir. Araştırma bulgularına dayanılarak, programın başarıya ulaşmasında önemli bir yere sahip olan öğretmen, yönetici, müfettiş ve öğrencilerin yeni yaklaşımlardan periyodik olarak haberdar edilmeleri, hizmet içi seminerlere tabi tutulması ve sık sık bilgi alış verişinde bulunacakları ortamların yaratılmasının sağlanması şeklinde önerilerde bulunulmuştur (17).

Okulların bu programın işleyişine uygun eğitim ortamları olabilmeleri amacıyla donanım eksikliklerinin giderilmesi, sınıf mevcudunun azaltılması, bilgi teknoloji sınıflarının açılması, eğitim fakülteleriyle işbirliği, web sayfası aracılığıyla örnek uygulamaların paylaşımına açılması ve e-okul sisteminin etkili bir şekilde kullanılması yönünde görüş bildirmişlerdir.

Yıldırım (2006), yaptığı araştırmada, yeni ilköğretim programlarının etkililiğini artırmak amacıyla sınav sisteminin yeni programın felsefesine uygun hale getirilmesi, "İlköğretim Kurumları Yönetmeliği"nin yeni program ile uyumlu hale getirilmesi, sınıf mevcutlarının azaltılması, hizmetiçi eğitimlerin belirli yeterliliğe sahip bireyler tarafından verilmesi konularında önerilerde bulunmuştur (18).

21-23 Mayıs 2008 tarihleri arasında akademisyen, kitap yazarları, programı hazırlayanlar, öğretmenler, öğrenciler, veliler, okul yöneticileri ve İlköğretim müfettişlerinin katılımıyla gerçekleşen "İlköğretim Programları ve Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi ve Değerlendirilme Sonuçlarının Ortaöğretimle Paylaşılmasına

İlişkin Çalıştay”da tüm derslere ilişkin yenilenen öğretim programları ve kitap setleri değerlendirilerek bu değerlendirme sonuçlarının ortaöğretim ile paylaşılması konusunda kapsamlı bir çalışma yapılmıştır. Bu çalıştay sonucunda farklı oturumlardan çıkan değerlendirmeler sonucunda; ilköğretim kitap setlerini destekleyecek CD’lerin hazırlanması, öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin somut örneklere yer verilmesi, programın ve kitapların benimseyip uyguladığı ölçme-değerlendirme yöntem ve örneklerinin SBS’de yer alan soru tiplerine yönlendirici olması, bu konunun gerekliyse bir bakanlık tebliği ile teknik alt yapısının oluşturulması, hizmet içi eğitimin mutlak surette niteliğinin artırılması gerektiği, daha etkili ve kaliteli seminerler için İÖGM-TTKB-EARGED, Hizmet içi Eğitim Dairesi Başkanlığı’nın üniversitelerin eğitim fakülteleriyle işbirliği yapması önerilmiştir (15).

Araştırmaya katılan il millî eğitim müdür yardımcılarının görüşleri doğrultusunda yenilenen öğretim programının yapısı ve işleyişi konusunda yapılacak düzenlemeler, bu programların felsefesinin hem uygulanabilirliğini hem de öneminin bir an önce eğitim camiasındaki bireyler tarafından anlaşılmasını kolaylaştıracaktır.

Okullarımız için uygun kalite, süreç ve prosedürlerin gerçekleştirilmesi konusunda söz sahibi ve yetkili olan eğitim yönetici ve liderlerinin de uygun politikaları acilen hayata geçirme zorunluluğu vardır. Üst yönetimde güçlü ve tutarlı bir liderlik, eğitim sistemimizin doğası nedeniyle en küçük birimlere kadar yansiyacak, öğrencilerimizin önündeki öğrenme engellerini yok ederek, sürekli gelişimi öğrenme yolunda onları öğretmenleri aracılığıyla ve de öğretmenleriyle birlikte güçlü kılacaktır.

5. KAYNAKÇA

1. Uden, L., Beamunt, C. (2005). *Technology and Problem Based Learning*. Hershey, PA, USA: Information Science Publishing.
2. Marlowe, B. And M. L. Page. (1998). *Creating and Sustaining the Constructivist Classroom*, USA, Corwin Press.
3. Yurdakul, Bünyamin. (2005). *Yapılandırmacılık, Eğitimde Yeni Yönelimler*, PegemA Yayıncılık, İkinci Baskı, Ankara.
4. Yaşar, Ş. (1998). Yapısalcı kuram ve öğretme-öğrenme süreci. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1-2), 68-75.
5. Can, Niyazi.(2007). İlköğretim okulu yöneticisinin bir öğretim lideri olarak yeni öğretim programlarının geliştirilmesi ve uygulanmasındaki yeterliliği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(2):228-244.
6. EARGED (2005). *Temel Eğitim Destek Programı İlköğretim 1-5. Sınıflar Değerlendirme Raporları*. http://earged.meb.gov.tr/earged/subeler/olcme_degerlendirme/dokumanlar/index.html.
7. MEB. Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü Eğitim, Öğretim ve Öğrenci İşleri Bölümü’nün Görevleri. <http://nigde.meb.gov.tr/birimler/egitimogretim.asp>.
8. Punch, K.F. (2005). *Sosyal Araştırmalara Giriş: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

9. Yıldırım A. ve Şimşek H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (Altıncı Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
10. Yurdakul, B. (2005).“Yapılandırmacılık”, Eğitimde Yeni Yönelimler. (İkinci Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
11. Açıkgöz, Ün Kamile. (2006). Aktif Öğrenme. (8. Baskı). Kanyılmaz Matbaası, İzmir.
12. Brooks, J. G. & M. G. Brooks. (1993). In Search of Understanding: The Case for Constructivist Classrooms. Alexandria, Va.:Association for Supervision and Curriculum Development.
13. Aydın, H., ve Durmuş, Soner. (2006). Oluşturmacılık. Bahar, Mehmet (Editör). Fen ve Teknoloji Öğretimi. PegemA Yayıncılık.
14. Korkmaz, İsa. (2006). Yeni ilköğretim programlarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi. 14-16 Nisan Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitapçığı 2. Cilt.
15. MEB (2008). İlköğretim programları ve ders kitaplarının değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarının ortaöğretim ile paylaşılması çalıştay çalışma raporu. 21-23 Mayıs, Ankara.
16. Selvi, Kıymet. (2006). İlköğretim programlarının sınıf öğretmeni görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 13-15 Eylül, Muğla.
17. Gelen, İsmail., ve Beyazıt, Necla. (2006). Pilot ilköğretim okulları müfettiş, yönetici, I. kademe öğretmenleri ve öğrencilerinin eski ve yeni ilköğretim programları hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması: Hatay örneği. XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 13-15 Eylül, Muğla.
18. Yıldırım, C. Muhammed. (2006). Yeni ilköğretim programının değerlendirilmesi. 14-16 Nisan Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitapçığı 2. Cilt.